

Історичні аспекти розвитку футбольних клубів у незалежній Україні

Денис Бабенко, Олег Байрачний

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. 13 грудня 1991 р. Федерація футболу України проголосила незалежність від Федерації футболу Радянського Союзу та повідомила про започаткування нового турніру – чемпіонату України з футболу. Створення власної організаційної структури в професійному футболі стало початком розвитку українських футбольних клубів у незалежній Україні. Кількість наукових праць про історичні події, що вплинули на нинішні умови функціонування футбольних клубів у незалежній Україні, недостатня, що підтверджує актуальність обраної теми. *Мета.* Проаналізувати розвиток футбольних клубів у незалежній Україні для визначення причин, які сприяли погіршенню рівня вітчизняних команд. *Методи.* Історичний метод, систематизація, аналіз та узагальнення інтернет-джерел та наукової літератури. *Результати.* На основі аналізу інтернет-джерел та фахової літератури визначено основні періоди розвитку професійних українських клубів. Виділено події, які впливали на діяльність українських команд. Дослідження показало, що основою фінансування є кошти власників клубів. Вивчення історичних аспектів розвитку дозволило визначити єдиний вектор розвитку українських клубів. Його основа – це існування за рахунок коштів власників. Запропоновано зміни для удосконалення рівня Української Прем'єр-ліги для покращення конкурентоспроможності на європейській арені.

Ключові слова: футбол, Федерація футболу України, футбольні клуби, легіонери.

Denys Babenko, Oleh Baydachnyi

HISTORICAL ASPECTS OF FOOTBALL CLUBS' DEVELOPMENT IN INDEPENDENT UKRAINE

Abstract. On December 13, 1991, the Football Federation of Ukraine declared independence from the Football Federation of the Soviet Union and announced the launch of a new tournament – the Ukrainian Football Championship. The creation of its own organizational structure in professional football marked the beginning of the development of Ukrainian football clubs in independent Ukraine. The number of scientific works on historical events that influenced the current conditions of functioning of football clubs in independent Ukraine is insufficient, which confirms the relevance of the chosen topic. *Objective.* Analysis of the development of football clubs in independent Ukraine to determine the reasons that contributed to the deterioration of the level of domestic teams. *Methods.* Historical method, systematization, analysis and generalization of Internet sources and scientific literature. *Results.* Based on the analysis of Internet sources and professional literature, the main periods of development of professional Ukrainian clubs have been determined. The events that influenced the activity of Ukrainian teams are highlighted. The study showed that the basis of financing is the funds of club owners. The study of historical aspects of development allowed determining a single vector of the development of Ukrainian clubs. Its basis is existence at the expense of the owners' funds. Changes are proposed to increase the level of the Ukrainian Premier League to improve competitiveness on the European stage.

Keywords: football, Football Federation of Ukraine, football clubs, legionnaires.

Вступ. 13 грудня 1991 р. Федерація України (далі – ФФУ) проголосила незалежність від Федерації футболу Радянського Союзу та повідомила про започаткування нового турніру – чемпіонату України з футболу. Створення власної (передовсім самостійної) організаційної структури в професійному футболі є початком розвитку українських футбольних клубів у незалежній Україні.

Результати виступів вітчизняних команд на міжнародній арені показують, що загальний рівень клубів з України погіршується. Для вирішення цього питання необхідно проаналізувати історичні аспекти, які впливали на розвиток українських футбольних клубів, щоб визначити проблеми функціонування місцевих колективів.

Аналіз літературних джерел свідчить, що історичні аспекти розвитку футболу на території України досліджувалися та не потребують наступних доповнень (Г. Лісенчук, В. Соломонко, О. Соломонко та ін.). М. Балакін та М. Михайлов зазначають, що немає одностайної думки щодо місця і часу зародження футболу на українській землі. Але вони говорять, що ця спортивна гра одночасно розвивалась у Києві, Одесі, Харкові, Миколаєві, Юзівці та Катеринославі. Також висвітлювалися окремі питання діяльності вітчизняних клубів, наприклад, футбольні змагання у незалежній Україні та досягнення команд і гравців (І. Чорнобай); участь національної збірної команди України на міжнародних турнірах (А. Франков); інтернаціоналізацію українських команд в часи незалежності (Д. Бабенко, С. Бойченко та В. Залойло).

Кількість наукових праць, які спрямовані на аналіз історичних подій, що вплинули на нинішні умови функціонування футбольних клубів у незалежній Україні, недостатня, що підтверджує актуальність обраної теми.

Мета дослідження – проаналізувати розвиток футбольних клубів у незалежній Україні для визначення при-

Babenko D., Baydachnyi O. Historical aspects of football clubs' development in independent Ukraine. *Theory and Methods of Physical education and sports.* 2022; 2: 59–63
DOI: 10.32652/tmfvs.2022.2.59–63

Бабенко Д., Байрачний О. Історичні аспекти розвитку футбольних клубів у незалежній Україні. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту.* 2022; 2: 59–63
DOI: 10.32652/tmfvs.2022.2.59–63

чин, які сприяли погіршенню рівня вітчизняних команд.

Методи дослідження: історичний метод, систематизація, аналіз та узагальнення інтернет-джерел та наукової літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Тривалий час українські землі були в складі СРСР. У цей час рівень українського футболу був високим. Про це свідчить те, що у вищій лізі Радянського Союзу в різний час виступали: «Динамо» Київ, «Дніпро» Дніпропетровськ, «Зоря» Луганськ, «Шахтар» Донецьк, «Карпати» Львів, «Металіст» Харків, «Таврія» Сімферополь, «Чорноморець» Одеса, «Металург» Запоріжжя та «СКА» Одеса, які брали участь у першому чемпіонаті незалежної України з футболу [9]. Факт того, що київське «Динамо» тринадцять разів здобувало перемогу у чемпіонаті Радянського Союзу (рекорд), лише підтверджує цю думку.

6 березня 1991 р. було створено ФФУ, але в складі Федерації футболу Радянського Союзу. Вона повністю була підпорядкована та підконтрольна московському керівництву [6]. У жовтні відбулася зустріч між президентом Спілки європейських футбольних асоціацій (далі – УЄФА) Леннартом Йоханссоном та майбутнім головою ФФУ, на якій Україні пообіцяли всебічну підтримку у вступі до європейського футбольного співтовариства [6, 12, 18]. 13 грудня 1991 р. Рада федерації прийняла рішення про вихід зі складу Федерації футболу СРСР [4, 12].

Створення незалежної організаційної структури на українській території дозволило запровадити через її діяльність чемпіонат України з футболу, що мало надзвичайний вплив на розвиток вітчизняного футболу. Національні збірні України з футболу здобули право самостійно кваліфікуватись на міжнародні змагання для збірних команд (чемпіонати Європи та чемпіонати світу). Також переможці та призери чемпіонату України з футболу мали змогу взяти участь у міжнародних клубних змаганнях.

Федерація футболу України – це незалежна всеукраїнська громадська спортивна організація, метою якої є сприяти зростанню рівня та масовос-

ті футболу в Україні. Першим президентом ФФУ став відомий у минулому воротар київського «Динамо» Віктор Максимович Банніков [2, 6, 12, 13, 18].

Президентами ФФУ були:

1. Банніков Віктор Максимович (1991–1996 рр.);

2. Пустовойтенко Валерій Павлович (1996–2000 рр.);

3. Суркіс Григорій Михайлович (2000–2012 рр.);

4. Коньков Анатолій Дмитрович (2012–2015 рр.);

5. Павелко Андрій Васильович (2015 – до сьогодні) [6, 12, 18].

1992 р. відбувся перший матч національної збірної команди України на стадіоні «Авангард» в Ужгороді зі збірною командою Угорщини (матч завершився з рахунком 1:2 на користь угорців). Негативними факторами, які вплинули на результат матчу, були: відмова легіонерів приїхати до збірної; затримка з призначенням головного тренера; фінансові та адміністративні труднощі, що призвело до перенесення матчу до Ужгорода; насичений клубний календар та збори збірної команди СНД, в якій перебували українці [15, 16].

У цьому самому році відбувся перший сезон чемпіонату України з футболу. Він пройшов навесні за скороченою схемою, щоб змінити схему проведення на європейську («осінь–весна» замість «весна–осінь»). В розіграші брали участь найкращі українські команди останнього чемпіонату СРСР. Загалом сезон тривав лише півроку. У Вищій лізі зіграли 20 клубів, розподілених на дві підгрупи по 10 команд. Чемпіоном України сенсаційно стала сімферопольська «Таврія», яка у фінальному матчі обіграла київське «Динамо» (1:0).

1995 р. «Дніпро» Дніпропетровськ призначило на посаду головного тренера Бернда Штанге, відомого в колишній Німецькій Демократичній Республіці тим, що працював на «Штазі» (служба, яка контролювала кожен аспект життя та чи не всіх громадян), тому він мав погану репутацію та після об'єднання Німеччини не зміг знайти собі посаду в німецькому чемпіонаті. В цей період власник «Дні-

пра» Ігор Бакай залучив нових спонсорів до клубу та бажав скласти конкуренцію київському «Динамо», тому вирішив запросити іноземного тренера. Штанге не здобув трофеїв, але налагодив клубну структуру, запросив перших легіонерів з далекого зарубіжжя та запровадив «німецьку» дисципліну в дніпропетровській команді. Гравці пізніше зізнавалися, що навчилися у нього корисних речей. Саме його прихід частково допоміг повернути український футбол на професійний рівень. Також кілька дніпропетровських футболістів працевлаштувалися у німецьких клубах, а саме: Віктор Скрипник, Юрій Максимов та Андрій Полунін.

26 травня 1996 р. було створено Професіональну футбольну лігу (ПФЛ) України, ухвалено її Статут та затверджено керівний склад. Першим, хто очолив лігу, став Григорій Суркіс – президент київського «Динамо» [8].

Президентами ПФЛ були:

1. Суркіс Григорій Михайлович (1996–2000 рр.);

2. Сафіулін Равіль Сафович (2000–2008 рр.);

3. Сирота Святослав Анатолійович (2008–2009 рр.);

4. Лавренко Микола Миколайович (2009–2010 рр.);

5. Бальчос Мілетій Володимирович (2010–2014 рр.);

6. Макаров Сергій Дмитрович (2014–2020 рр.);

7. Каденко Олександр Валентинович (2020 – до сьогодні).

Період з 1991 по 1996 р. характерний низьким рівнем українських клубів та повним домінуванням на внутрішній арені «Динамо» Київ, окрім першого чемпіонства. В ньому національна збірна команда не мала змоги кваліфікуватись на чемпіонат Європи 1992 р. та чемпіонат світу 1994 р., бо на момент жеребкування кваліфікації ще не була членом Міжнародної федерації футболу (далі – ФІФА). Також керівники українських колективів зіткнулися з фінансовими та адміністративними труднощами. Даний етап є першим у розвитку вітчизняних команд (табл. 1).

Таблиця 1. Періоди розвитку українських клубів

Роки	Період	Головні події	Характеристика
1991–1996	Виникнення та становлення	Створення ФФУ; перший матч національної збірної команди; перший чемпіонат незалежної України з футболу; створення ПФЛ	Низький рівень українських клубів та домінування на внутрішній арені «Динамо» Київ
1997–2002	Повернення Лобановського	Повернення Лобановського до України; «Динамо» – півфіналіст Ліги чемпіонів; «Шахтар» вперше потрапив до Ліги чемпіонів.; перше чемпіонство «Шахтаря»; смерть Валерія Лобановського	Покращення загального рівня українських клубів, що дозволило конкурувати за золоті медалі з «Динамо». Незначне покращення результатів українських клубів на європейській арені
2003–2015	Поступовий розвиток	Національна збірна команда вперше відібралась на чемпіонат світу; перемога «Шахтаря» у Кубку УЄФА; спільне проведення з Польщею Євро-2012; створено УПЛ; перемога на юнацькому чемпіонаті Європи з футболу U-19; «Дніпро» – фіналіст Ліги Європи	Характерний стабільними виступами вітчизняних колективів на європейській арені та поступовим збільшенням загального рівня чемпіонату України з футболу (досягнення піку розвитку). Також у цей період у складі українських клубів перебувають основні гравці національних збірних команд, що дозволило бути конкурентоспроможними на європейській арені та прогресувати командам з УПЛ
2016 – до сьогодні	Занепад	Відсторонення «Дніпра» від участі в євробубках; УПЛ втратила «Дніпро» та «Металіст»; Фінал Ліги чемпіонів 2018 відбувся в Києві на стадіоні НСК «Олімпійський»; перемога на молодіжному чемпіонаті світу U-20	Занепад українського футболу через політичну ситуацію, яка розпочалась у 2014 р.

У січні 1997 р. із Кувейту до Києва повернувся Валерій Васильович Лобановський [3, 14]. Період з 1997 по 2002 р. характерний покращенням (незначним, окрім «Динамо» Київ) результатів українських клубів на європейській арені, а саме: донецький «Шахтар» вперше потрапив до Ліги чемпіонів, а київське «Динамо» дійшло до чвертьфіналу та півфіналу (найкращий результат вітчизняних команд) [20].

Кабінет міністрів затвердив програму розвитку футболу, яка розпочиналась у 1997 р. та повинна поновлюватися кожні п'ять років. Це дало змогу сприяти інтеграції в суспільне життя та зміцнити авторитет України в міжнародних спортивних товариствах [9].

2002 р. конвенція УЄФА з тренерської освіти прийняла ФФУ до свого складу. З того моменту всі тренерські ліцензії, які видає ФФУ, почали визнаватися у всіх країнах, які об'єднуються цією конвенцією [9]. На той період покращився загальний рівень чемпіонату України, що дозволило повною мірою конкурувати за золоті медалі з «Динамо». Закінчився цей рік смертю на футбольному полі великого укра-

їнського тренера Валерія Лобановського та першим чемпіонством донецького «Шахтаря», яке припинило дев'ятирічну гегемонію столичної команди [3].

Третій етап розпочався 2003 р., а закінчився у 2015 р. (фінал Ліги Європи між іспанською «Севільєю» та українським «Дніпром»).

Він характерний стабільними виступами вітчизняних колективів на європейській арені та поступовим покращенням загального рівня чемпіонату України з футболу. Також у цей період збільшилась інтернаціоналізація Української Прем'єр-ліги (далі – УПЛ) основними гравцями національних збірних (Мігель Велозу, Джермейн Ленс, Вілліан, Бернард, Домагой Віда, Даріо Срна та ін.), що дозволило бути конкурентоспроможними на європейській арені та прогресувати українським клубам [1].

2005 р. збірна команда України з футболу вперше відібралась на чемпіонат світу 2006, а на самому турнірі дійшла до чвертьфіналу, де поступилася майбутньому чемпіону світу – Італії [15, 16, 22]. Цей результат допоміг тодішньому президенту ФФУ Григорію Суркісу у 2007 р. досягти одного

із найбільших результатів в історії вітчизняного спорту, а саме: спільна заявка України та Польщі виграла тендер на право проведення Євро-2012.

Під час вибору місця проведення Євро-2012 УЄФА зіткнулася з проблемами, чого не траплялося вже давно. Італія була фаворитом, але відмовилась кардинально модернізувати свої старі стадіони. Окрім цього, судівські скандали та сутички між фанатами негативно впливали на репутацію країни. Спільна заявка Угорщини та Хорватії виявилася неконкурентоспроможною, але виникали сумніви щодо здатності України (стосовно Польщі все було нормально, але самостійно провести його вона не змогла б) прийняти турнір на належному рівні. Через економічні проблеми інші країни відмовились від подання заявки. Заявку України та Польщі піддали критиці, звинувативши в корупції. УЄФА перенесла голосування з 2006-го на 2007-й рік. У результаті україно-польська заявка набрала вдвічі більше голосів, ніж її найближчий конкурент (вісім проти чотирьох).

Український футбол продовжив покращувати свій рівень. Завдяки курсу на європейську інтеграцію ві-

тчизняного футболу вирішилися численні проблеми. Під час підготовки до Євро-2012 Україна модернізувала спортивні споруди та збудувала нові, які відповідали вимогам сучасності. Проведення європейського турніру позитивно вплинуло на українські клуби [5].

2008 р. було створено українську Прем'єр-лігу, яка почала проводити змагання серед команд вищої ліги з сезону 2008-2009 рр., а ПФЛ – між командами першої та другої ліг [7–9, 18]. Це дозволило здійснювати різні підходи до організації та проведення змагань команд з різних ліг. Відтепер УПЛ концентрує увагу лише на командах вищої ліги, а ПФЛ займається підготовкою клубів з першої та другої ліг до рівня елітних змагань.

Перемога донецького «Шахтаря» в останньому розіграші Кубка УЄФА була наступною складовою поступового підвищення рівня українських колективів. У матчах плей-оф брали участь три клуби з УПЛ: «Динамо» (Київ), «Металіст» (Харків) та «Шахтар» (Донецьк). Команди з України вибували з турніру лише у зустрічах між собою («Металіст» від «Динамо», «Динамо» від «Шахтаря» у півфіналі) [21].

У цьому періоді збірна команда України з футболу стала постійним учасником змагань під егідою УЄФА. В 2012 р. не потрібно було проходити кваліфікацію, бо були господарями турніру, а на Євро-2016 та Євро-2020 (хоча змагання проводились у 2021 р., назва турніру залишилась без змін) здобули право брати участь через кваліфікацію. Молодіжна збірна команда України здобула перемогу на юнацькому чемпіонаті Європи з футболу U-19 (юнаки віком до 19 років) [23].

Політичні події в 2014 р. негативно позначились на розвитку футболу. Звісно, це вплинуло на всі сфери діяльності українського народу, що стало кінцем того вектора розвитку, який був до цього. Фінансування футбольних команд України в основному здійснюється за рахунок коштів власника. Ситуація в країна стала складною і президенти не мали змоги вкладати достатню кількість коштів у свої клуби.

Хоча, це не встигло вплинути на сезон 2014–2015 рр., в якому дещо сенсаційно дніпропетровський «Дніпро» дійшов до фіналу Ліги Європи (послідовниці Кубка УЄФА) та зупинився за крок від трофею [21].

Четвертий етап характерний занепадом українського футболу. Він розпочався з 2016 р. та триває сьогодні. Першими негативними подіями для клубів стало відсторонення «Дніпра» на три сезони (2016–2017, 2017–2018 та 2018–2019) від участі в єврокубках [10]. Потім «Металіст» не пройшов атестацію на участь в чемпіонаті України з футболу сезону 2016–2017, а «Дніпро» залишило вищу лігу [17]. Ці команди останні роки конкурували з «Динамо» та «Шахтарем», тобто УПЛ втратило двох із чотирьох своїх основних активів (нагадаємо, що «Дніпро» дістався фіналу Ліги Європи в сезоні 2014–2015).

Фінал Ліги Чемпіонів 2018 відбувся в Києві на НСК «Олімпійський». Саме ця подія повинна була стати передумовою для повернення втраченого рівня, але, як результат, виникли проблеми з його проведенням, що більшою мірою мало негативний вплив.

Позитивними залишаються лише виступи збірної команди України та перемога на молодіжному чемпіонаті світу в 2019 р. (юнаки до 20 років), але керівництво УПЛ навряд чи цим скористається, бо з квітня 2020 р. перебуває без президента [19]. ФФУ запам'яталось лише тим, що в 2019 р. перейменувалось на Українську асоціація футболу (УАФ) [11].

Починаючи з сезону 2021–2022, припинились змагання чемпіонату України з футболу U-21 (вікова категорія до 21 року народження), але визначити вплив ще зарано.

Висновки. Аналіз історичних аспектів дозволив визначити єдиний вектор розвитку українських клубів. Його основа – це існування за рахунок коштів власників. Перший та четвертий періоди характеризуються низьким рівнем вітчизняних команд, бо через політичну ситуацію в Україні президенти футбольних клубів УПЛ не мали (не мають) змоги покрити необхідні витрати для конкуренції з іно-

земними суперниками на європейській арені.

Сучасний стан потребує кардинальних змін, а саме: змінити президента та керівників УАФ; визначити новий та єдиний вектор розвитку для українських клубів; знайти нові статті доходів та збільшити прибуток від існуючих та обрати президента УПЛ.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко Д, Бойченко С, Залойло В. Комплектування українських клубів в умовах інтернаціоналізації світового футболу. Матеріали Міжнар. науково-практ. інтернет-конф. «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації». Переяслав. 2021;74:117-121.
2. Історія футболу в Україні: бібліографічний покажчик. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка: Харків; 2012. 272 с.
3. Лобановський Валерій Васильович: біографія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.people.su.ua/11> (дата звернення: 12.11.2021).
4. Мелух РБ. Початок літопису українського футболу. Футбол в Україні. Витоки, традиції, перспективи: матеріали наукової конф., присвяченої 110-річчю українського футболу. Львів; Київ: Технічний комітет Федерації футболу України; 2004. С. 21-25.
5. Наумчук В. Євро-2012: історія українського футболу в контексті європейського виміру. Збірник наук. праць: Україна в системі міжнародних відносин; 2012. С. 99-105.
6. Офіційний сайт Федерації футболу України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ffu.org.ua/> (дата звернення: 10.11.2021)
7. Прем'єр ліга України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://upl.ua/ua> (дата звернення: 07.11.2021).
8. Професіональна футбольна ліга України. Історія [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pfl.ua/> (дата звернення: 09.11.2021).
9. Соломонко В, Лисенчук Г, Соломонко О. Футбол: підручник. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: Олімпійська література, 2005. 294 с.
10. УЄФА отстранил Днепр от еврокубков [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://football.ua/ukraine/299712-uefa-otstranil-dnepr-ot-evrokubkov.html> (дата звернення: 10.11.2021).
11. Федерація футболу України отримає нову назву – Українська асоціація футболу (УАФ) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2702423-ffu-perejmenuut-v-ukrainsku-asociaciu-futbolu-ua.html> (дата звернення: 12.11.2021).
12. Федерація футболу України. Історія [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ffu.org.ua/ukr/ffu/about/ffu_history/ (дата звернення: 10.11.2021).
13. Фізкультурно-спортивні товариства [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://пос-ukr.org/about/movement/sports-associations> (дата звернення: 11.11.2021).

14. ФК «Динамо» (Київ). Офіційний сайт. Сезон 1996/97: повернення Лобановського. А з ним – надії на нові перемоги [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://fcdynamo.com/history/1996-97-povernennya-lobanovskogo-a-z-nim-nadiyi> (дата звернення: 10.11.2021).
15. Франков АВ. Футбол. Харків: Фактор; 2009. 192 с.: іл. 672.
16. Франков АВ. Футбол по-українски. Харків: Книжний клуб семейного досуга; 2006. 224 с.
17. ФФУ підтвердила інформацію о неvyдаче аттестатів «Металісту», «Говерле» и «Волыни» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.tribuna.com/football/1039462841.html> (дата звернення: 10.11.2021).
18. Чорнобай І. Історія розвитку футболу: посібник. Львів: ЛДУФК; 2016. 648 с.
19. FIFA U-20 World Cup Poland 2019™ [Electronic resource]. Access mode: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/u20worldcup/fifa-u-20-world-cup-poland-2019> (date of appeal: 12.11.2021).
20. UEFA Champions League. [Electronic resource]. Access mode: <http://www.uefa.com/uefachampionsleague/index.html> (date of appeal: 8.11.2021).
21. UEFA Europa League [Electronic resource]. Access mode: <http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/index.html> (date of appeal: 8.11.2021).
22. UEFA.com: The official website for European football [Electronic resource]. Access mode: <https://ru.uefa.com/under19/history/2009/> (date of appeal: 10.11.2021).
23. WorldCup-History [Electronic resource]. Access mode: <https://www.worldcup-history.com/> (date of appeal: 12.11.2021).

LITERATURE

1. Babenko D, Boychenko S, Zaloylo V. Staffing Ukrainian clubs in conditions of world football; internationalization. Materialy Mizhnar. naukovoprakt. iinternet-konf. «Trends and prospects of science and education development in conditions of globalization». Pereiaslav. 2021;74:117-121.
2. Football history in Ukraine: bibliographical index. V. G. Korolenko Kharkiv State Scientific Library; 2012. 272 p.
3. Lobanovskiy Valerii Vasyliovych: biography [Electronic resource]. Access mode: <http://www.people.su/ua/11> (accessed date: 12.11.2021).
4. Melekh RB. The beginning of Ukrainian football annals. Football in Ukraine. Origins, traditions, prospects: materialy naukoivoi konf.,

- prysviachenoj 110-richchju ukrainskoho futbolu. Lviv; Kyiv: Technical Committee of Football Federation of Ukraine; 2004. P. 21-25.
5. Naumchuk V. EURO-2012: Ukrainian football history in the context of European measurement. Zbirnyk naukovykh prats: Ukraina v systemi mizhnarodnykh vidnosyn; 2012. P. 99-105.
6. Football Federation of Ukraine official website. [Electronic resource]. Access mode: <http://www.ff.u.org.ua/> (accessed date: 10.11.2021)
7. Ukrainian Premier League [Electronic resource]. Access mode: <https://upl.ua/ua/> (accessed date: 07.11.2021).
8. Professional football league of Ukraine. History [Electronic resource]. Access mode: <http://pfl.ua/> (accessed date: 09.11.2021).
9. Solomonko V, Lysenchuk H, Solomonko O. Football: textbook. 2nd ed. Kyiv: Olimpiyska literatura, 2005. 294 p.
10. UEFA suspended Dnipro from European Cups [Electronic resource]. Access mode: <https://football.ua/ukraine/299712-uefa-otstranil-dneprot-evrokubkov.html> (accessed date: 10.11.2021).
11. Football Federation of Ukraine will get a new name – Ukrainian Football Association (UAF) [Electronic resource]. Access mode: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2702423-ffu-perejmenuut-v-ukrainsku-asociaciu-futbolu-uf.html> (accessed date: 12.11.2021).
12. Football Federation of Ukraine. History [Electronic resource]. Access mode: http://www.ff.u.org.ua/ukr/ff_u/about/ff_u_history/ (accessed date: 10.11.2021).
13. Physical culture and sports unions [Electronic resource]. Access mode: <http://noc-ukr.org/about/movement/sports-associations> (accessed date: 11.11.2021).
14. «Dynamo» (Kyiv) FC. Official site. Season 1996/97: return of Lobanovskiy and hopes for

- new victories [Electronic resource]. Access mode: <https://fcdynamo.com/history/1996-97-povernennya-lobanovskogo-a-z-nim-nadiyi> (accessed date: 10.11.2021).
15. Frankov AV. Football. Kharkiv: Faktor; 2009. 192 p.
16. Frankov AV. Football in Ukrainian. Kharkov: Knizhny klub semeynogo dosuga; 2006. 224 p.
17. FFU confirmed the information about failure to issue certificates to «Metalist», «Hoverla» and «Volyn» [Electronic resource]. Access mode: <https://ua.tribuna.com/football/1039462841.html> (accessed date: 10.11.2021).
18. Chornobai I. History of football development: guide. Lviv: LSUPC; 2016. 648 p.
19. FIFA U-20 World Cup Poland 2019™ [Electronic resource]. Access mode: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/u20worldcup/fifa-u-20-world-cup-poland-2019> (date of appeal: 12.11.2021).
20. UEFA Champions League. [Electronic resource]. Access mode: <http://www.uefa.com/uefachampionsleague/index.html> (date of appeal: 8.11.2021).
21. UEFA Europa League [Electronic resource]. Access mode: <http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/index.html> (date of appeal: 8.11.2021).
22. UEFA.com: The official website for European football [Electronic resource]. Access mode: <https://ru.uefa.com/under19/history/2009/> (date of appeal: 10.11.2021).
23. WorldCup-History [Electronic resource]. Access mode: <https://www.worldcup-history.com/> (date of appeal: 12.11.2021).

Надійшла 22.12.2022

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Байрачний Олег Васильович obairachniy@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3013-0845>
Бабенко Денис Сергійович fcdk2016@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0876-1747>.

Національний університет фізичного виховання і спорту України,
вул. Фізкультури 1, м. Київ, 03150, Україна

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Bairachniy Oleg obairachniy@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3013-0845>
Babenko Denys fcdk2016@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0876-1747>.

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
Fizkul'tury str. 1, Kyiv, 03150, Ukraine